

RESEARCH
NO 16

Institut za
evropske poslove

STAVOVI GRAĐANA SRBIJE PREMA AMERICI

ISTRAŽIVANJE JAVNOG MNJENJA

MART 2019.

Institut za
evropske poslove

Metodologija	2
Sociodemografske karakteristike ispitanika	3
Prikaz rezultata	4
Ocenite odnose između Srbije i SAD ocenom od 1 do 5, pri čemu je 1 veoma loši, a 5 veoma dobri? (%)	5
Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Ocenite odnose između Srbije i SAD ocenom od 1 do 5, pri čemu je 1 veoma loši, a 5 veoma dobri ”	6
Da li verujete da će odnosi Srbije i SAD u budućnosti biti bolji?(%)	7
Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Da li verujete da će odnosi Srbije i SAD u budućnosti biti bolji?“	7
Šta mislite da bi poboljšalo odnose Srbije i SAD?	8
Da li mislite da bi poseta predsednika SAD Donalda Trampa poboljšala odnose Srbije i Amerike?.....	8
Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Da li mislite da bi poseta predsednika SAD Donalda Trampa poboljšala odnose Srbije i Amerike?“	9
Da li mislite da je za Srbiju značajnije da ima bolje odnose sa Rusijom ili SAD?.....	10
Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Da li mislite da je za Srbiju značajnije da ima bolje odnose sa Rusijom ili SAD?“	10
Gde se informišete o odnosima Srbije i SAD?	11
Da li je SAD prijatelj ili neprijatelj Srbije?.....	12
Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Da li je SAD prijatelj ili neprijatelj Srbije?“	12

Metodologija

Klijent: Institut za evropske poslove

Cilj istraživanja: Ispitivanje stavova građana Srbije prema Americi

Metoda sakupljanja podataka je bila CATI, kvantitativno istraživanje u obliku kompjuterski podržanog telefonskog intervjuisanja.

Softver za unos podataka: WARP IT, profesionalni licencirani program za istraživanje tržišta sa velikim opsegom mogućnosti prilikom postavljanja projekta.

Softver za analizu podataka: SPSS

Realizovan uzorak: 1206 ispitanika

Geografska odrednica: teritorija Republike Srbije, bez Kosova i Metohije

Kontrola: ponovljenim intervjuom na 20% anketiranih lica vršena kontrola verodostojnosti odgovora

Poststratifikacija: rađena radi eliminacije neodgovora usled odbijanja intervjua

Varijable poststratifikacije: starost i obrazovanje

Slučajna greška: 1,23 % za incidencu 5%

Period sakupljanja podataka: 08.03. – 17.03.2019. godine

Objašnjenje čitanja tabela:

Primer tabele ukrštanja pola sa odgovorom na pitanje koji kao ponuđene modalitete ima "da" i "ne".

	Muški pol	Ženski pol
Da	24,0%	26,3%
Ne	76,0%	73,7%
Total	100,0%	100,0%

U redu se nalazi naziv odgovarajućeg modaliteta koji predstavlja demografsko obeležje. U koloni se nalaze modaliteti odgovora na pitanje iz istraživanja.

Tabela se čita po koloni, zbir je 100%, što predstavlja rezultat za subpopulaciju muškaraca (zbir 100% odgovora "da" i "ne" za muškarce).

Crvenim fontom su označeni statistički značajni rezultati na nivou .05 hi-kvadrat testa koji je rađen tokom ukrštanja varijabli.

Sociodemografske karakteristike ispitanika

Veličina uzorka: 1206		%
Pol	Muški	48,1
	Ženski	51,9
Godine starosti	18-29	18,3
	30-44	24,7
	45-59	27,0
	60+	30,0
Obrazovni status*	Bez škole, nezavršena osnovna i osnovna škola, II i III stepen srednja škola	52,0
	IV stepen srednja škola, gimnazija i specijalizacija	31,0
	Viša škola, fakultet +	17,0
Region	Vojvodina	26,8
	Beograd	23,2
	Istočna i Južna Srbija	21,8
	Zapadna Srbija sa Šumadijom	28,1
TOTAL		100,0

Tabela 1

*prilikom ukrštanja varijabli kategorije "bez škole, nezavršena osnovna škola i osnovna škola, srednja škola trogodišnja ili dvogodišnja" čine kategoriju "osnovna škola", a kategorije "četvorogodišnja srednja škola i gimnazija, specijalizacija" kategoriju "srednja škola".

Prikaz rezultata

26.2% građana Srbije odnose Srbije i SAD ocenjuje najnižom ocenom, 29.2% daje ocenu 2, trećina daje ocenu 3, 5.9% ocenu 4, dok 4.9% građana daje najvišu ocenu 5. Na skali od 1 do 5 (gde je prosek 3) odnosi dve države ocenjeni su prosečnom ocenom 2.34. Više ocene daju žene, građani mlađi od 30 godina.

43% građana veruje da će, u budućnosti, odnosi Srbije i SAD biti bolji i ovaj stav u većoj meri zastupaju žene, stariji od 45 godina, a sa porastom stepena obrazovanja opada broj onih koji smatraju da će odnosi Srbije i SAD biti bolji, 10% ne zna da proceni, dok 47% građana misli da neće doći do poboljšanja odnosa.

Na pitanje šta bi poboljšalo odnose Srbije i Amerike 21.6% navodi da je to rešenje pitanja Kosova, 12.8% navodi da će se to desiti ukoliko se Srbiji vrati Kosovo, 10.8% navodi izvinjenje NATO-a i ratnu odštetu. 9.7% ne zna da odgovori na ovo pitanje, 8.1% smatra da je to ulazak Srbije u EU, 7.2% je mišljenja da do poboljšanja odnosa može doći ukoliko nas bolje upoznaju, 6.6% navodi promenu vlasti u Srbiji, 5.6% pominje saradnju u oblasti kulture, sporta i obrazovanja, dok se ostali odgovori javljaju u manje od 5% slučajeva.

Skoro polovina građana Srbije (49%) smatra da bi poseta Donalda Trampa poboljšala odnose Srbije i Amerike, 41% smatra suprotno, dok je 10% neodlučnih. Stava da bi poseta imala pozitivne efekte su uglavnom građani stariji od 45 godina, ispitanici sa završenom osnovnom školom, kao i ispitanici iz Centralne Srbije.

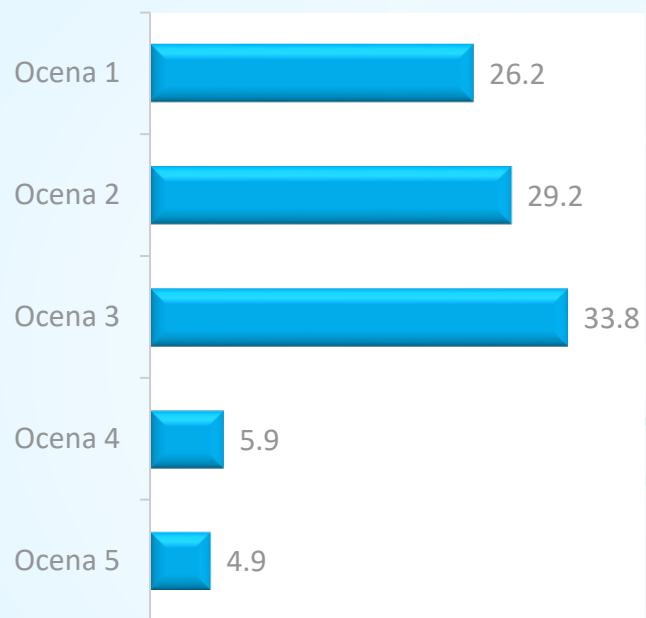
47% građana stava je da je za Srbiju značajno da ima dobre odnose i sa Rusijom i sa Amerikom (pre svega žene, a sa porastom godina starosti i stepena obrazovanja raste broj građana koji dele ovaj stav), Rusiju navodi 40.9% (muškarci, ispitanici do 30 godina, sa porastom stepena obrazovanja opada broj građana koji dele ovaj stav). Prednost odnosima sa Amerikom daje 4.3%, 3.9% navodi odgovor „ni sa jednom“, dok 3.7% građana nema stav po ovom pitanju.

O odnosima Srbije i Amerike najveći broj građana informiše se putem televizije (39.4%), 22.2% navodi internet portale. 16.4% štampane medije, 9.7% informiše se putem društvenih mreža, 6.2% preko prijatelja i kolega, 3% putem radija, a 3.2% građana uopšte ne informiše na ovu temu.

Polovina građana Srbije smatra da je SAD neprijatelj Srbije (stariji od 60 godina, sa porastom stepena obrazovanja opada broj onih koji dele ovaj stav), 22% smatra da je prijatelj, a 28% ne zna da odgovori.

Ocenite odnose između Srbije i SAD ocenom od 1 do 5, pri čemu je 1 veoma loši, a 5 veoma dobri? (%)

Total uzorak.

Grafikon 1

Prosečna ocena (na skali od 1-5, gde je prosek 3) iznosi **2.34**

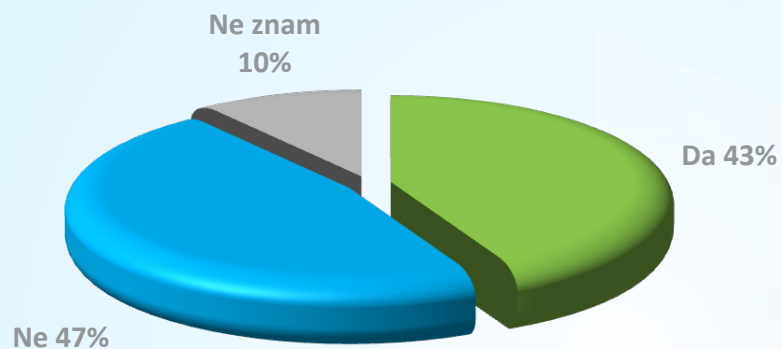
Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Ocenite odnose između Srbije i SAD ocenom od 1 do 5, pri čemu je 1 veoma loši, a 5 veoma dobri ”

	Prosečna ocena
Pol	
Muški pol	2,20
Ženski pol	2,47
Godine starosti	
18-29	2,44
30-44	2,35
45-59	2,32
60+	2,30
Obrazovni status	
Osnovna škola	2,31
Srednja škola	2,36
Viša škola, fakultet +	2,39
Region	
Vojvodina	2,32
Beograd	2,38
Istočna i Južna Srbija	2,39
Zapadna Srbija sa Šumadijom	2,29
Total	2,34

Tabela 2

Da li verujete da će odnosi Srbije i SAD u budućnosti biti bolji?(%)

Total uzorak.

Grafikon 2

Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Da li verujete da će odnosi Srbije i SAD u budućnosti biti bolji?”

Napomena: Crvenim su označeni statistički značajni podaci.

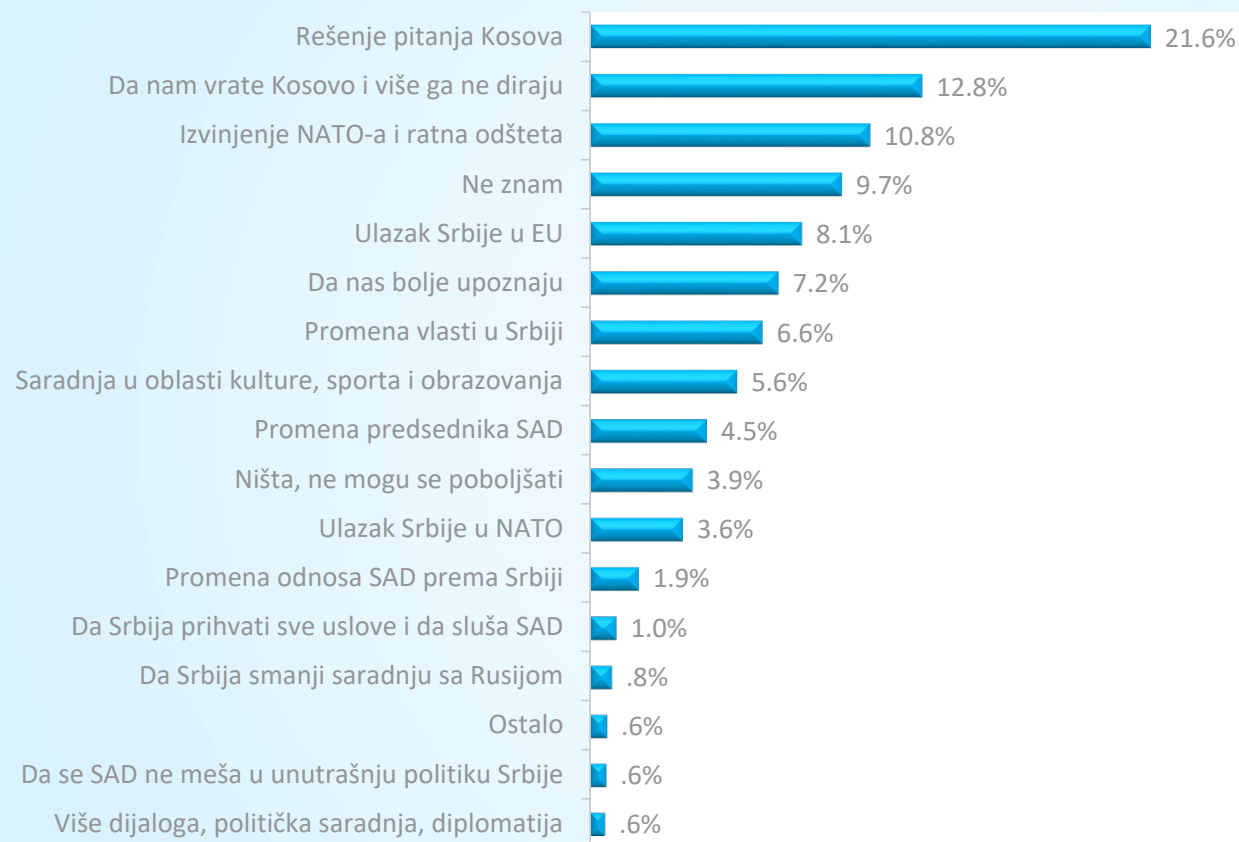
	Muški	Ženski	18-29	30-44	45-59	60+	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola, fakultet+	Vojvodina	Beograd	Istočna i Južna Srbija	Zapadna Srbija sa Šumadijom
Da	39,7%	45,5%	40,7%	36,7%	44,5%	47,2%	45,8%	40,6%	37,7%	41,7%	41,4%	42,4%	45,1%
Ne	51,6%	42,7%	44,8%	50,2%	45,4%	47,0%	46,6%	48,4%	45,1%	49,7%	46,8%	46,2%	44,8%
Ne znam	8,8%	11,8%	14,5%	13,1%	10,1%	5,8%	7,7%	11,0%	17,2%	8,6%	11,8%	11,4%	10,0%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 3

Šta mislite da bi poboljšalo odnose Srbije i SAD?

Total uzorak. Mogućnost davanja više odgovora. Prikaz na 100%.

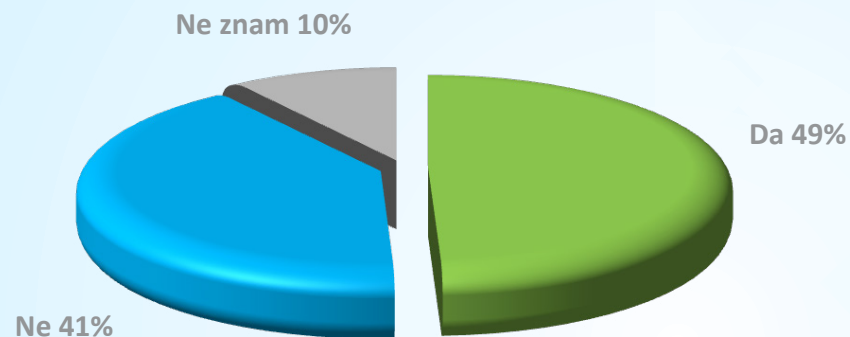

Grafikon 3

Ostalo: trgovinska razmena, razvoj turizma; kada bi nam više finisijski pomogli; da se vrati kraljevina; nalaženje zajedničkog interesa; ukinuti vize; više aktivnosti naše dijaspore; da budu oštriji prema Prištini; saradnja na bilo kom polju; SAD da ne pomaže kosovsku vlast; poštovanje rezolucije 1244; manje laži i prevare; kada bi Amerika skinula spomenik Klintonu u Prištini; izlazak iz NATO od strane Amerike; ekonomska saradnja; zajednički biznis i interes;

Da li mislite da bi poseta predsednika SAD Donalda Trampa poboljšala odnose Srbije i Amerike?

Total uzorak.

Grafikon 4

Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Da li mislite da bi poseta predsednika SAD Donalda Trampa poboljšala odnose Srbije i Amerike?“

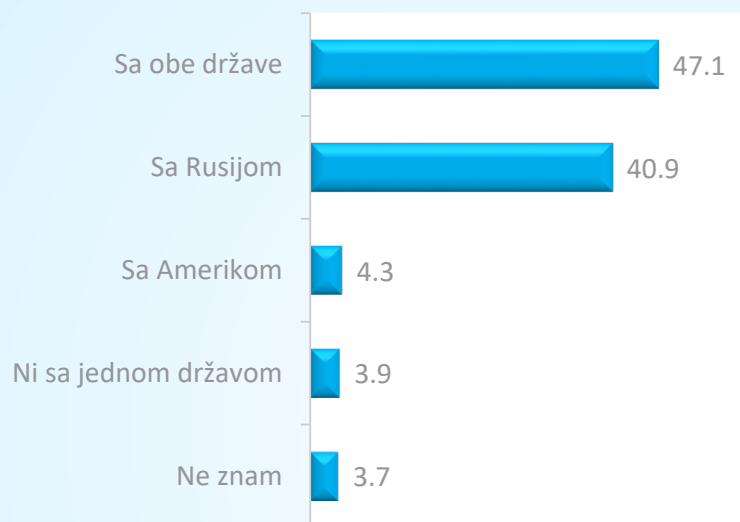
Napomena: Crvenim su označeni statistički značajni podaci.

	Muški	Ženski	18-29	30-44	45-59	60+	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola, fakultet+	Vojvodina	Beograd	Istočna i Južna Srbija	Zapadna Srbija sa Šumadijom
Da	49,2%	49,3%	43,2%	40,3%	52,1%	57,7%	55,5%	43,4%	41,0%	43,2%	43,4%	51,0%	58,7%
Ne	42,9%	39,2%	43,6%	48,3%	40,2%	34,0%	34,9%	46,1%	49,8%	49,4%	43,7%	38,4%	32,4%
Ne znam	7,9%	11,5%	13,2%	11,4%	7,7%	8,3%	9,6%	10,5%	9,3%	7,4%	12,9%	10,6%	8,8%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 4

Da li mislite da je za Srbiju značajnije da ima bolje odnose sa Rusijom ili SAD?

Total uzorak.

Grafikon 5

Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Da li mislite da je za Srbiju značajnije da ima bolje odnose sa Rusijom ili SAD?”

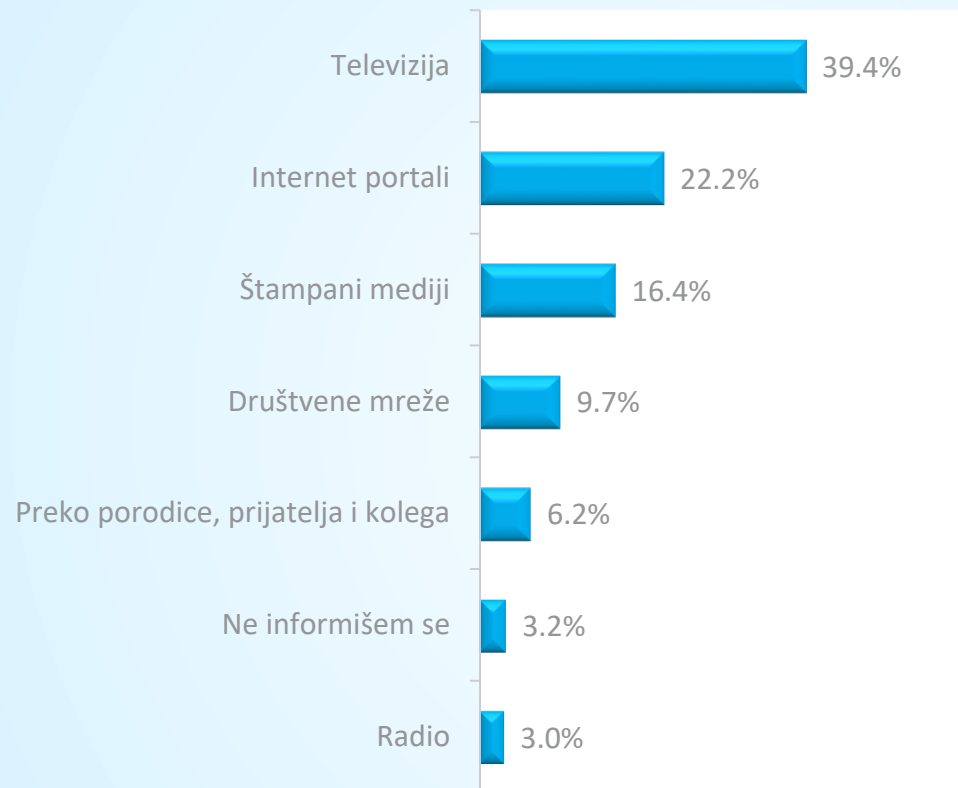
Napomena: Crvenim su označeni statistički značajni podaci.

	Muški	Ženski	18-29	30-44	45-59	60+	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola, fakultet+	Vojvodina	Beograd	Istočna i Južna Srbija	Zapadna Srbija sa Šumadijom
Sa Rusijom	43,2%	38,7%	51,1%	40,6%	35,6%	39,6%	46,9%	37,7%	28,3%	39,8%	40,2%	43,7%	40,5%
Sa Amerikom	5,7%	3,0%	2,7%	6,0%	5,8%	2,5%	1,6%	5,9%	9,3%	3,4%	6,0%	3,0%	4,4%
Sa obe države	43,9%	50,0%	41,2%	43,3%	48,8%	52,4%	42,6%	50,3%	55,6%	50,6%	46,6%	45,2%	45,6%
Ni sa jednom	4,8%	3,2%	1,4%	5,0%	6,1%	2,8%	4,1%	3,5%	4,4%	3,7%	3,6%	3,8%	4,7%
Ne znam	2,4%	5,1%	3,6%	5,0%	3,7%	2,8%	4,8%	2,7%	2,4%	2,5%	3,6%	4,2%	4,7%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 5

Gde se informišete o odnosima Srbije i SAD?

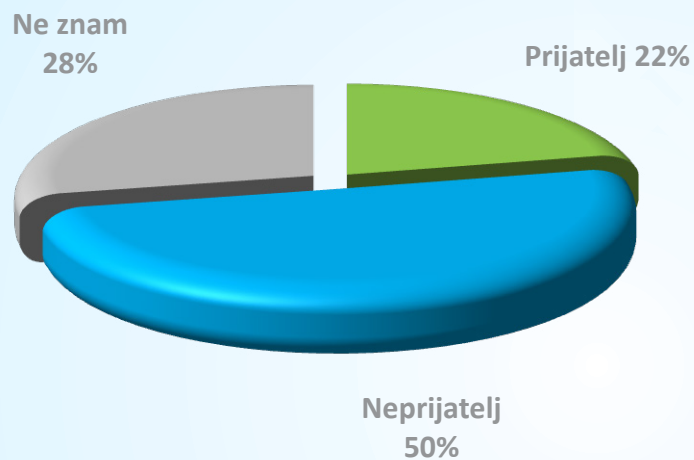
Total uzorak. Mogućnost davanja više odgovora. Prikaz na 100%.

Grafikon 6

Da li je SAD prijatelj ili neprijatelj Srbije?

Total uzorak.

Grafikon 7

Ukrštanje ciljnih grupa sa pitanjem: „Da li je SAD prijatelj ili neprijatelj Srbije?”

Napomena: Crvenim su označeni statistički značajni podaci.

	Muški	Ženski	18-29	30-44	45-59	60+	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola, fakultet+	Vojvodina	Beograd	Istočna i Južna Srbija	Zapadna Srbija sa Šumadijo
Prijatelj	18,8%	24,0%	21,8%	23,6%	20,9%	20,2%	22,3%	20,9%	20,5%	21,0%	23,8%	25,4%	17,4%
Neprijatelj	52,0%	48,6%	42,7%	47,5%	49,5%	57,7%	53,8%	48,8%	42,0%	50,9%	48,4%	50,0%	51,3%
Ne znam	29,2%	27,4%	35,5%	29,0%	29,5%	22,1%	23,9%	30,3%	37,6%	28,1%	27,8%	24,6%	31,3%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 6

RESEARCH
NO 16

Institut za
evropske poslove

ISTRAŽIVANJE ZA POTREBE INSTITUTA ZA EVROPSKE POSLOVE SPROVELA NINAMEDIA.

Institut za
evropske poslove

IZDAVAČ:

INSTITUT ZA EVROPSKE POSLOVE
DVADESETSEDMOG MARTA 25A, BEOGRAD, SRBIJA

 OFFICE@IEA.RS
 WWW.IEA.RS

BEOGRAD
18. MART 2019. GODINE